

Presentatie eindrapport 'Meer water met regelbare drainage?'

Wetenschappers van de universiteit van Wageningen samen met enkele waterschappen en agrariërs hebben gedurende vijf jaar onderzoek verricht naar de werking van (samengestelde) regelbare drainage onder Nederlandse omstandigheden en tevens gekeken naar de ervaringen in het buitenland. Het eindrapport van STOWA 'Meer water met regelbare drainage?*' is op 11 oktober tijdens een symposium gepresenteerd. De conclusies komen grotendeels overeen met eerder onderzoek naar peilgestuurde drainage (zie het artikel 'Effecten van peilgestuurde drainage' in H₂O nr. 18 van 14 september jl., pagina 32 en 33, over onderzoek tussen 2007 en 2011 in het oosten van Nederland).

Die conclusies luiden als volgt: Een innovatief, regelbaar drainage-systeem maakt het mogelijk water in periodes met een neerslagoverschot vast te houden voor droge perioden. Een agrariër kan daardoor zelf, als waterbeheerder op zijn eigen bedrijf, het drainageniveau van het perceel afstemmen op de variabele omstandigheden op zijn percelen. Water sturen aan de bron komt de landbouw-productie in droge perioden ten goede en helpt bij het voorkomen van gebieds-uitdroging. Of deze voordelen worden behaald, hangt echter af van de lokale omstandigheden. Maar ook reductie van afvoerpieken bij hevige regenval wordt beter mogelijk. Nog een voordeel van regelbare drainage is dat het de uitspoeling van nutriënten naar het oppervlaktewater kan verminderen. In Zuidoost-Nederland wordt deze innovatie in de landbouw al toegepast. Uit het genoemde onderzoek in Oost-Nederland bleek peilgestuurde drainage overigens niet te leiden tot minder uit- en afspoeling van nutriënten naar het oppervlaktewater.

Maatwerk

De consensus van het symposium was dat regelbare drainage altijd maatwerk moet zijn.

"Het regelbaar zijn van drainage kan aanleiding zijn tot droogtegevoelige gebieden waar nu niet gedraineerd is, alsnog te draineren", stelde Lodewijk Stuyt (universiteit van Wageningen) tijdens de presentatie van het eindrapport. "Regelbare drainage kan als mogelijke maatregel worden meegenomen in zorgvuldig overleg met agrariërs en terreinbeheerders."

Siem-Jan Schenk (voorzitter LTO-Noord) merkte op dat het denken over water in de landbouw is veranderd: "Goed water is een kostbaar productiemiddel waarmee je zuinig moet omgaan. Regelbare drainage geeft de boer een regelmogelijkheid."

Volgens Arjan van der Zee (Staatsbosbeheer) kan regelbare drainage zo ingesteld worden dat het mogelijk is juist meer water af te voeren. Het moet door de agrariër dus worden gebruikt zoals bedoeld: "Het gevaar schuilt erin dat men met het aanleggen van regelbare drainage juist vaker afvoert op droge zandgronden die vroeger niet werden gedraineerd."

"De volgende stap is het toepassen van de verworven kennis en inzichten in de praktijk", aldus Jan Busstra (ministerie van Infrastructuur en Milieu).

Doelmatig waterbeheer

Aangejaagd door de discussie over klimaatverandering is de laatste jaren het besef ontstaan dat water essentieel is voor welzijn en welvaart van de hele samenleving. Dit heeft ook in de landbouw en bij waterbeheerders geleid tot een kentering in het denken over water als waardevolle hulpbron. Volgens Stefan Kuks (watergraaf Waterschap Regge en Dinkel en portefeuillehouder Innovatie van de Unie van Waterschappen) kan regelbare drainage bijdragen aan doelmatig waterbeheer, gericht op het beter benutten van het neerslagoverschot. De grootschalige aanleg van conventionele drainage in het verleden heeft geleid tot intensieve ontwatering en daardoor minder natschade in de landbouw maar ook tot gebiedsverdroging.

Het onderzoek is uitgevoerd door de universiteit van Wageningen in opdracht van en gefinancierd door het ministerie van Infrastructuur & Milieu, STOWA, Waterschap Peel en Maasvallei, Waterschap Brabantse Delta, Provincie Zeeland, de Europese Unie, de organisatie Interactief Waterbeheer en de Rabobank.

* STOWA-rapport 2012-33 'Meer water met regelbare drainage.'

De overhandiging van het eindrapport door de opdrachtgevers Jan Busstra van het ministerie van Infrastructuur en Milieu (links) en watergraaf Stefan Kuks van Regge en Dinkel (rechts) aan Ad van Iersel (de 'initiatiefnemer' van samengestelde regelbare drainage in Nederland).

